

General Army Chancellery which establishes the effective systems of the international and diplomatic documentation in Het'mans'ka Ukraine. The official duties of its employees are also defined in the article. The types and the peculiarities of Cossack diplomatic documents are characterized by the authors.

The strengthening of the national, social, economic, and cultural oppression of Ukrainian people in Rech Pospolyta in the middle of the XVII century led to the National-liberation war (1648–1658). This war was not only the most important event in the history of Ukraine but it changed the policy of the Eastern Europe.

Having proclaimed Het'manshchina, Ukrainian leaders Bohdan Khmelnyts'ky and Ivan Vygovs'ky were actively establishing diplomatic relations with Rech Pospolyta, the kingdom of Moscow, the Ottoman Empire, the Crimean Khanate, Sweden and other countries. This fact affirmed by the documentary evidence of Het'manshchina relations with Rech Pospolyta, namely such treaties as Zboriivs'ky (1649), Bilotserkovs'ky (1651), Hadyats'ky (1658), with the kingdom of Moscow («The March articles» (1654)), with Ottoman Empire (the treaty about free sailing in the Black Sea (1650)), the Ukrainian-Crimean treaty in Ozerna (1655).

The inter-state correspondence would be impossible without the careful preparation of international treaties and the diplomatic activity of Het'manshchina. In 1649–1658 such correspondence numbered 348 documents.

Besides international treaties and the inter-state correspondence, the complex of the diplomatic documentation of Het'manshchina included diplomatic instructions, the records of diplomatic negotiations, ambassadorial accounts and reports.

The General Army Chancellery had an important place in the hierarchy of the diplomatic service of Het'manshchina in 1649–1658 and executed almost all the work. Taking into account the experience of Rech Pospolyta and the kingdom of Moscow, the General Army Chancellery made the unique system of foreign policy documentation, which permitted Cossack Ukraine to be the equal member of the foreign policy in the Europe.

The system of the international documentation of Het'manshchina (1649–1658) has become the foundation in the formation of the Ukrainian system of the foreign policy documentation.

Key words: *Het'manshchina, het'man, General Army Chancellery, foreign policy documentation, ambassadors, clerks, interpreters, diplomatic documents, the signs of documents.*

УДК 378(100)"312"(045)

І. Г. Оніщенко

СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

В статті розглядаються основні тенденції розвитку світового освітнього простору в умовах глобалізації. Проаналізовано документи ЮНЕСКО, щодо стану національних систем освіти та необхідності їх модернізації. Визначено декілька типів регіонів за ознакою взаємного зближення і взаємодії освітніх систем. Наведені основні моделі освітніх систем сучасності.

Ключові слова: *освітній простір, моделі освіти, національні системи освіти, ЮНЕСКО, стратегія розвитку освіти.*

Сучасний світовий освітній простір – це об'єднання національних освітніх систем різного типу і рівня, які значно різняться за філософськими та культурними традиціями, цілями і завданнями та якісним станом. Тому його зазвичай порівнюють з єдиним організмом, що формується за наявності в кожній освітній системі, з одного боку, глобальних тенденцій, а з другого – збереження національних особливостей.

Проблеми розвитку світового та регіонального освітнього просторів знаходяться у сфері уваги фахівців різних галузей науки – філософів, культурологів, психологів, політологів та економістів. Варто звернути увагу на роботи Д. Делора, Д. Джоунстоуна, У. А. Льюїса, В. Байденка, Серед вітчизняних вчених, наукові інтереси, яких спрямовані на вивчення сучасних тенденцій в освіті – О. В. Алексеева, А. Г. Андрощук, О. О. Базалук, С. О. Гуткевич, В. Г. Кремень, О. В. Купцов, Я. Д. Ісаєвич, К. В. Корсак та ін.

Сучасний стан освіти підпорядкований загальним процесам (у глобальному та світовому аспектах) наростання динамізму змін у суспільно-економічному та політичному житті. Вичерпну характеристику цих процесів, їх причин і спрямованості, дають автори робочого документа ЮНЕСКО (Париж, липень 1998 р.). Відзначаючи стрімкий характер змін, вони виокремлюють наступні тенденції щодо їх прискорення. По-перше, зміни стосуються будь-якої країни Європи та світу загалом, охоплюючи всі області і умови діяльності та життя людини і суспільства. По-друге, змінюються характер праці, виробничі парадигми, економічна діяльність, її технічна база та організаційні форми, а також структура, умови та вимоги, які вона пред'являє до рівня знань і кваліфікації людини, яка опинилася сьогодні в ситуації безперервних нововведень. По-третє, змінюються види і типи діяльності, включаючи появу абсолютно нових, попит на кваліфікаційні структури. По-четверте, сьогодні зовсім інша структура суспільства і, відповідно, потреби та підходи до зайнятості і її умови. Окремо треба наголосити на зміні ролі держави, яка змушена більшою мірою звужувати сферу свого прямого втручання. По-п'яте, інформація та інформаційні технології стали колосальним прискорювачем динаміки змін. [5, с. 9–10] Отже, виникає справедливе питання: в якому напрямку прогресує система освіти? Інакше кажучи, в руслі і силовому струмі яких тенденцій вона розвивається?

Ми вважаємо виправданим таку гіпотезу: нова освітня парадигма має закріпити позитивні зрушення, захистити самобутність і унікальність вітчизняної академічної науки, культури та освіти й вийти на прискорений режим розвитку, залучивши ресурс світових тенденцій реформування освіти.

У тезі Програмного документу ЮНЕСКО «Реформа і розвиток вищої освіти» йдеться про те, «що дослідження сучасного та економічного розвитку демонструє, що воно не може бути повною мірою реалізовано в рамках жорстких або нав'язаних структур» [6, с. 27]. Провал стратегій розвитку, заснованих на простому копіюванні або нав'язуванні економічних моделей, є уроком, зачерпнутим з практичного досвіду, вважають експерти. Один з головних висновків консультацій ЮНЕСКО, організованих в ході підготовки даного програмного документа, полягає в тому, що пряме запозичення іноземних концепцій і цінностей та ігнорування регіональних і національних культур і філософій тягнуть за собою негативні наслідки для освіти. І щоб не залишити жодних сумнівів щодо «чистоти» своєї позиції, документ попереджає: «Цей висновок слід брати до уваги тим державам, які проводять реформи вищої освіти» [6, с. 27].

Національні системи вищої освіти на сьогодні настільки різноманітні й складні в тому, що стосується, зокрема, їх структури, програм, аудиторії та фінансування, що стало надзвичайно важко класифікувати їх за окремими категоріями [2, с. 136]. В

іншому матеріалі ЮНЕСКО акцентується саме ця своєрідність і різноманіття, підкреслюючи, що внутрішня складність національних систем настільки велика, що навряд чи можливо за допомогою якої-небудь таксономії, наскільки б гнучкою вона не була, провести чітке розмежування між різними типами навчальних закладів та програм».

У Лісабонській Конвенції окремо зазначено, що «велика різноманітність систем освіти в європейському регіоні є відображенням його культурного, соціального, політичного, філософського, релігійного та економічного різноманіття, що є винятковим досягненням, яке вимагає всебічної поваги» [3, с. 3] Отже, порівняння тенденцій розвитку вітчизняної та світової систем вищої освіти і вибір стратегії реформування української освіти на шляху більш повної відповідності системи світовим тенденціям, не має нічого спільного з нігілістичним ставленням до національної культури і традицій.

Перед національними системами освіти, при всій міцності їх позицій і сильних сторін, постає завдання трансформації процедур, механізмів, методик та технологій їх розробки і реалізації. Ті, що ще вчора здавалися цілком обґрунтованими, сьогодні потребують зміни.

Спробуємо в тезовій формі окреслити глобальні тенденції розвитку освіти. Теза перша – широка диверсифікація моделей освіти (зокрема, вищої) поряд з формами і критеріями набору абітурієнтів. Освіта стає багатоваріантною, різноманітною, багатомодельною.

Теза друга – радикальні перетворення і оновлення самої системи освіти, коли для виконання свого завдання вона повинна зазнати серйозних змін, знайшовши органічну гнучкість, диверсифікуючи свої інститути, структуру, свою організаційну основу, навчальні курси, моделі та форми організації занять, опанувавши для цього нові інформаційні технології. Завдання освіти – передбачати еволюцію потреб людини і суспільства та бути готовою до задоволення потреб не лише дітей, а й дорослих. Це пов'язано з оновленням знань і навичок, з переорієнтацією і перепідготовкою, а також з розвитком їх загальної культури. Іншими словами, освіта в двадцять першому столітті має бути невід'ємним компонентом глобального проекту постійної освіти для всіх. Саме освіта виступає рушійною силою і особливим елементом зміцнення суспільства.

Теза третя – постійна адаптація освітніх програм до сучасних і майбутніх потреб, підвищення адекватності освіти з довгостроковою орієнтацією на досягнення соціальних цілей, зростання рівня відповідності сучасним потребам та її якості.

Теза четверта – реалізація установки на виховання дітей та молоді у дусі громадянськості і підготовки до активної участі в житті суспільства, в дусі захисту та зміцнення суспільних цінностей. Слід зауважити, що ні в одному офіційному тексті ЮНЕСКО, опублікованих в 1995–2000 рр. з проблем реформування освіти, не вживається категорія «людський капітал» (human capital), сутністю якої виступають інвестиції в людські ресурси з метою підвищення їх продуктивності. Навпаки, в них йдеться про «людську оснащеність», «розвиток людських ресурсів», про підвищення морального та інтелектуального потенціалу та морального авторитету вищої школи, приділення особливої уваги ролі вищої освіти в питаннях громадянського виховання, сталого людського розвитку, про цінності всебічного розвитку особистості, виховання відповідальних і інформованих громадян, готових служити справі творення більш досконалого суспільства майбутнього, про посилення ролі закладів освіти у зміцненні етичних і духовних начал тощо.

Теза п'ята – надання учням та студентам оптимального діапазону можливості вибору, надання гнучкого характеру «початку» і «припинення» здобуття вищої освіти.

Поступова заміна існуючої моделі вибіркової та концентрованої освіти і навчання протягом обмеженого періоду часу.

Теза шоста – формування стійкої орієнтації випускників вищих навчальних закладів на їх майбутню діяльність, створення ендогенних, національних потенціалів в руслі курсу на стримування «витоку умів» і переходу до процесу від «витоку умів» до «залучення умів».

Теза сьома – посилення ролі розуміння, інтерпретації, збереження, розвитку і поширення національних, регіональних, міжнародних та історичних культур в умовах плюралізму і різноманітності.

Теза восьма – розвиток академічних свобод як комплексу прав і обов'язків, повної відповідальності та підзвітності перед суспільством.

Теза дев'ята – розширення доступу до освіти на засадах справедливості (підхід, заснований на здібностях кожного, в т.ч. спеціальних цільових груп «вища освіта не для обраних, а для здібних»). Насамперед, – як наполягає комісія ЮНЕСКО з підготовки доповіді «Освіта: прихований скарб», – необхідно уникати того, щоб освіта збільшувала соціальну нерівність, і з цією метою мобілізувати значні ресурси на користь груп, що перебувають в несприятливому становищі.

Теза десята – перехід вищої освіти до парадигми «вища освіта протягом усього життя».

Теза одинадцята – посилення зв'язків вищої освіти з усіма ступенями освітньої системи (як пріоритетне завдання).

Теза дванадцята – затвердження парадигми вищої освіти, орієнтованої на студента.

Теза тринадцята – досягнення збалансованості когнітивного засвоєння навчальних дисциплін та оволодіння навичками (компетентністю) у сфері комунікації, творчого та критичного аналізу, колективної праці в багатокультурному контексті.

Теза чотирнадцята – формування відповідних потенціалів і стратегій розвитку та планування на основі просування практики і правової основи соціального партнерства, розширення зв'язків із світом праці. «Світ праці, – наголошується в «Програмному документі», – радикально змінюється, і велика частина конкретних знань, які студенти набувають під час своєї початкової підготовки, швидко застарівають. Постійні та інтерактивні партнерські зв'язки з виробничим сектором мають найважливіше значення і повинні включатися у загальні завдання і діяльність вищих навчальних закладів. Однак слід підкреслити необхідність розгляду зв'язків вищої освіти з світом праці в довгостроковій перспективі і в широкому плані» [6, с. 29]. У наступному пункті відзначено, що нові умови у сфері праці безпосередньо впливають на цілі викладання та підготовки у сфері вищої освіти. Тому перевагу слід віддавати предметам, які розвивають інтелектуальні здібності студентів, дозволяють їм розумно підходити до технічних, економічних і культурних змін і різноманітності, дають можливість набувати таких якостей, як ініціативність, дух підприємництва і пристосовність, а також дозволяють їм більш впевнено працювати в сучасному виробничому середовищі.

З урахуванням цього вищій школі необхідно виробляти відповідне ставлення до ринку праці і появи нових областей і сфер зайнятості, які дозволяли б гнучко реагувати на зміни, передбачати їх. Слід приділяти увагу змінам основних ринкових тенденцій з метою відповідної адаптації навчальних програм та організації курсів, і таким чином, забезпечувати для випускників більш широкі можливості працевлаштування. Однак ще більш важливо, щоб вищі навчальні заклади брали участь у формуванні ринків праці в майбутньому за допомогою виконання своїх традиційних функцій і сприяння визначенню нових місцевих і регіональних потреб, що сприяють сталому людському

розвитку. Загалом від системи вищої освіти очікується підготовка випускників, які можуть не тільки займатися пошуками роботи, але й успішно виступати в ролі підприємців і творців робочих місць.

Теза п'ятнадцята – подолання вузько економічних орієнтацій (стратегій) у вищій освіті. «Освіта, – пише Жак Делор, – являє собою благо колективного характеру, яке не може бути предметом простого регулювання за допомогою ринку» [2, с. 170]. В документах ЮНЕСКО підкреслюється, що необхідно утриматися від використання у вищій освіті комерційного підходу. Документи засуджують «меркантильну концепцію, згідно з якою вища освіта може бути підпорядкована ринку. У цій області, як і в інших, ринкова економіка являє собою ту реальність, в якій ми живемо. Однак не вона повинна визначати горизонти суспільства. Ринок – це засіб, а аж ніяк не торжество демократії» [4, с. 14]. Автори робочого документа «На шляху до порядку денного на XXI століття» в галузі вищої освіти дотримуються думки, що «закони ринку і логіку конкурентної боротьби не можна застосовувати до освіти, у тому числі і до вищого» [7, с. 3]. В «Європейському журналі освіти» наголошується, що уподібнення вищих (і будь-яких інших) навчальних закладів з господарськими підприємствами є «плутаниною, яка була викликана застосуванням до освіти жорстких рамок філософії вільного ринку, заснованого на свободі вибору і конкуренції» [7, с. 114]. Один з найбільш видатних економістів другої половини XX століття, лауреат Нобелівської премії Уільям Артур Льюїс в роботі «Економічні аспекти якості освіти» пише: «З точки зору економіста, неважко зрозуміти, що потрібно від шкільної системи – правильне поєднання загальної і спеціальної освіти, груп різного віку та знань різного рівня і характеру. Неважко і теоретично визначити правильне рішення, зіставивши витрати з ринковою вартістю різних комбінацій ... Саме серйозне «але» полягає в тому, що навіть економіст не впевнений, чи доречно при цьому використовувати в якості одиниці вимірювання ринкові ціни. Тому нам доведеться передати це питання на розгляд філософів, які займаються вивченням більш глибоких проблем» [7, с. 114].

Теза шістнадцята – підвищення ролі та рівня наукових досліджень та викладання. Просування знань шляхом проведення наукових досліджень є важливою функцією всіх систем вищої освіти. Дослідження слід активізувати у всіх дисциплінах, включаючи соціальні та гуманітарні науки, освіту, інженерні та природничі науки, математику, інформатику та мистецтво, вважають експерти. Вони наполягають на важливості того, щоб наукові дослідження у вищих навчальних закладах розглядалися як внесок у загальні зусилля по відновленню та розвитку процесу навчання, викладання, тому дослідникам слід також задуматися над тим, яким чином результати їх діяльності можуть бути включені в навчальні плани і програми. Крім свого освітнього значення, участь у наукових проектах дозволить студентам навчитися колективним формам роботи і підпорядкування дисципліні, притаманної будь-якому науковому пошуку.

Теза сімнадцята – зростаюче усвідомлення міждисциплінарних і трансдисциплінарних освітніх програм, підходів, методів викладання і проведення досліджень. Посилення уваги до підготовки фахівців у нових професійних технологічних і управлінських областях і в нових умовах, породжених глобалізацією та регіоналізацією економіки.

Теза вісімнадцята – інтернаціоналізація вищої освіти.

Теза дев'ятнадцята – прискорення розвитку академічних дисциплін і їх диверсифікація.

Теза двадцята – наявність дихотомного, але не обов'язково двополусного характеру в рамках багатьох систем вищої освіти (університетської і не

університетської вищої освіти).

Теза двадцять перша – посилення пошуку розумного балансу між збереженням тих елементів, які є частиною освітньої та культурної спадщини, та змінами, що впливають з нових цілей, ролі, завдань і функцій вищої освіти.

Теза двадцять друга – поява нового навчального середовища, заснованого на технологіях та нових видів освітнього обслуговування.

Теза двадцять третя – впровадження модульних навчальних програм в якості організаційних рамок для навчання і викладання. Це вимагає удосконалення системи навчального консультування та вироблення нової концепції підтримки репетиторства, консультаційних послуг студентам, а також забезпечення можливостей для здачі заліків та екзаменів.

Отже, зазначені нами тенденції розвитку освіти, та вищої школи, зокрема, як нам видається, мають безпосереднє відношення до випереджаючого освітнього стандарту, в концептуально – теоретичному контурі якого ці тенденції покликані знаходити своє оптимальне вираження в умовах процесу модернізації вітчизняної системи вищої освіти.

Прийнято виокремлювати декілька типів регіонів за ознакою взаємного зближення і взаємодії освітніх систем. До першого типу відносяться регіони, які виступають генераторами інтеграційних процесів. Перш за все – це Західна Європа. Ідея єдності стала основою усіх освітніх реформ 1990-х років в західноєвропейських країнах. Прагнення до утвердження «європейської ідентичності» і «громадянськості» підкріплено цілим рядом європейських проектів, в таких галузях освіти і культури, як популяризація національних літератур, розширення вивчення іноземних мов, збільшення мережі бібліотек, проект «Європейське місто культури» тощо.

До другого типу відносяться регіони, які позитивно реагують на інтеграційні процеси. В першу чергу, це країни латинської Америки, що знаходяться в зоні дії інтеграційних імпульсів з боку США і Західної Європи. Країни цього регіону задіяні в інтеграційних процесах Західної півкулі на загально американському, регіональному та суперрегіональному рівнях.

До третього типу відносяться ті регіони, які інертні до інтеграції освітніх процесів. Це більша частина країн Африки на південь від Сахари (крім ПАР), ряд держав Південної та Південно-Східної Азії, невеликі острівні держави басейнів Тихого і Атлантичного океанів. Стан освіти у цих країнах досить низький, так, наприклад, тривалість навчання в цілому ряді африканських країн нижче мінімального – 4 роки. Близько 140 млн. африканців, що проживають на південь від Сахари, залишаються неосвіченими. Найнижча тривалість навчання у Нігерії – 2,1 року, потім у Буркіна-Фасо – 2,4 року, в Гвінеї – 2,7 року, в Джибуті – 3,4 року. За даними ЮНЕСКО, в початкових школах таких країн, як Нігерія або Гвінея, підручники є тільки у 30 % дітей. Матеріальна база освіти надзвичайно низька. Співвідношення «учень – учитель» (середнє число учнів на 1 вчителя) в країнах цього регіону є одним з найвищих у світі. Наприклад, в Бурунді цей показник дорівнює 49, у Кенії – 39, в Намібії – 38; при середньосвітовому показнику – 16, а в розвинених країнах світу – 23.

В арабських країнах спостерігається прагнення до виділення чотирьох субрегіонів, які тяжіють до внутрішньої інтеграції, включаючи і сферу освіти. Це регіони Магриба (Марроко, Алжир, Туніс, Лівія), Близького Сходу (Єгипет, Ірак, Сирія, Ліван, Йорданія), Перської затоки (Саудівська Аравія, Кувейт, ОАЕ, Катар, Оман, Бахрейн), країни узбережжя Червоного моря і Мавританія. У цих країнах спостерігається нерівномірність у процесі розвитку середньої та вищої освіти. У Єгипті, Судані, Мавританії, Алжирі зосереджено 2/3 безграмотного населення

арабського світу. В арабських країнах державні витрати на освіту складають приблизно 25 млрд. доларів на рік (за даними початку 1990-х років), а на освіту одного учня – близько 300 доларів.

Стан освіти в сучасному світі складний і суперечливий. З одного боку, освіта ХХІ столітті стала однією з найважливіших сфер людської діяльності, величезні досягнення в цій галузі лягли в основу грандіозних соціальних і науково-технологічних перетворень. З іншого боку, розширення сфери освіти і зміна її статусу супроводжуються загостренням проблем у цій сфері, які свідчать про кризу освіти. В останні десятиліття в процесі пошуків шляхів подолання кризи освіти відбуваються радикальні зміни, формується нова освітня система.

Місце освіти в житті суспільства визначається тим, яку роль відіграють у суспільному розвитку знання людей, їх досвід, вміння, навички, можливості розвитку професійних і особистісних якостей. Ця роль принципово змінилась в останні десятиліття. Інформаційна революція і формування інформаційного суспільства висунули інформацію та знання на передній план соціального й економічного розвитку.

Зміни у сфері освіти нерозривно пов'язані з процесами, що відбуваються в соціально-політичному та економічному житті світової спільноти. Еволюція знання в основне джерело вартості в інформаційному суспільстві – основна тенденція сучасної освіти. Знання та інновації стають основними джерелами прибутку. Знання, займаючи ключові позиції в економічному розвитку, радикально змінює місце освіти в структурі суспільного життя, співвідношення таких її сфер, як освіта та економіка. Набуття нових знань, інформації, умінь, навичок, необхідність їх постійного оновлення і розвитку стають фундаментальними характеристиками працівників в постіндустріальній економіці.

Для світової освіти характерні дуже важливі тенденції, що особливо яскраво проявляються на початку ХХІ століття. Перша тенденція – це орієнтація більшості країн на перехід від елітної освіти до високоякісної освіти для всіх. Друга тенденція полягає в поглибленні міждержавного співробітництва в галузі освіти. Активність розвитку даного процесу залежить від потенціалу національної системи освіти та від рівних умов партнерства держав і окремих учасників. Третя тенденція припускає істотне збільшення гуманітарної складової у навчальному процесі. Розширюється вивчення політології, психології, соціології, культурології, екології, ергономіки, економіки. Четверта тенденція у розвитку світової освіти – поширення загальноприйнятих нововведень при збереженні сформованих національних традицій та національної ідентичності країн і регіонів. Тому простір стає полікультурним і соціально-орієнтованим на розвиток людини і цивілізації в цілому, більш відкритим для формування міжнародного освітнього середовища, наднаціональним за характером знань і залученню людини до світових цінностей науки і культури.

Що до самих освітніх моделей, то на сьогодні склалися відповідно – американська, німецька, англійська та російська. Американська модель: молодша середня школа – середня школа – старша середня школа – коледж дворічний – коледж чотирирічний у структурі університету, а далі магістратура, аспірантура. Німецька модель: загальна школа – реальне училище, гімназія і основна школа – інститут і університет, аспірантура. Англійська модель: об'єднана школа – граматична і сучасна школа-коледж – університет, магістратура, аспірантура. Російська модель: загальноосвітня школа – повна середня школа, гімназія та лицей-коледж – інститут, університет та академія – аспірантура – докторантура.

Отже, просторова структура світової освіти втілює територіальні та статистичні пропорції в розвитку національної системи кожної країни, окремих регіонів і

континентів, глобальної взаємодії між системами освіти окремих країн і регіонів. Для світового освітнього простору характерні динамічність, інтернаціональність і різна щільність зв'язків.

Список використаної літератури

1. Джури́нский А. Н. Развитие образования в современном мире / А. Н. Джури́нский. – Москва : ВЛАДОС, 1999. – 120 с. ; Dzhurinskiy A. N. Razvitie obrazovaniya v sovremennom mire / A. N. Dzhurinskiy. – Moskva : VLADOS, 1999. – 120 s.
2. Всемирный доклад по образованию 2000: Право на образование: на пути к образованию для всех в течении всей жизни. – Париж : ЮНЕСКО; Магистр – пресс, 2000. – 192 с. ; Vsemirnyy doklad po obrazovaniyu 2000: Pravo na obrazovanie: na puti k obrazovaniyu dlya vseh v techenii vsey zhizni. – Parizh : YuNYeSKO; Magistr – press, 2000. – 192 s.
3. Высшее образование в XXI веке: подходы и практические меры : рабочий документ ЮНЕСКО // Всемирная конференция по высшему образованию, Париж, 5-9 октября 1998г. – Париж : ЮНЕСКО, 1998. – 136 с. ; Vysshee obrazovanie v XXI veke: podkhody i prakticheskie mery : rabochiy dokument YuNYeSKO // Vsemirnaya konferentsiya po vysshemu obrazovaniyu, Parizh, 5-9 oktyabrya 1998g. – Parizh : YuNYeSKO, 1998. – 136 s.
4. Гуткевич С. О. Науково-освітній простір як ключовий фактор розвитку країн в добу економіки знань : моногр. / С. О. Гуткевич, І. Г. Оніщенко, С. І. Дичковський. – Київ : НТУУ «КПІ», 2014. – 244 с. ; Hutkevych S. O. Naukovo-osvitnii prostir yak kliuchoviy faktor rozvytku krain v dobu ekonomiky znan : monohr. / S. O. Hutkevych, I. H. Onishchenko, S. I. Dychkovskiy. – Kyiv : NTUU «KPI», 2014. – 244 s.
5. Гуткевич С. О. Світовий освітній простір: тенденції та перспективи розвитку : моногр. / С. О. Гуткевич, І. Оніщенко. – Київ : НТУУ «КПІ» 2014 – 205 с. ; Hutkevych S. O. Svitoviy osvitnii prostir: tendentsii ta perspektyvy rozvytku : monohr. / S. O. Hutkevych, I. Onishchenko. – Kyiv : NTUU «KPI» 2014 – 205 s.
6. Купцов О. В. Безперервна освіта його структура / О. В. Купцов // Вища освіта в Європі. – 1991. – Т. XVI, № 1. – С. 29–30 ; Kuptsov O. V. Bezperervna osvita yoho struktura / O. V. Kuptsov // Vyshcha osvita v Yevropi. - 1991. – Т. XVI, № 1. – С. 29–30
7. Образовательный стандарт высшей школы: сегодня и завтра : моногр. / под ред. В. И. Байденко. – Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2001. – 206 с. ; Obrazovatelnyy standart vysshey shkoly: segodnya i zavtra : monogr. / pod red. V. I. Baydenko. – Moskva : Issledovatel'skiy tsentr problem kachestva podgotovki spetsialistov, 2001. – 206 s.

Стаття надійшла до редакції 03.10.2015

I. G. Onishchenko

THE MODERN WORLD EDUCATIONAL SPACE: TRENDS

The article examines the main development trends of the worlds educational space in the conditions of globalization. UNESCO documents are analyzed, on the State of national systems of education and the need to upgrade them. Defined several types of regions on the basis of mutual convergence and interaction between educational systems. The following basic models of educational systems today.

Modern world educational space is the Union of national educational systems of different types and levels, which considerably differ in philosophical and cultural traditions, goals and objectives and quality. Therefore, it is usually compared to the only body that is formed by the presence in each educational system, on the one hand, global trends, and on the other – preserving national peculiarities.

These trends in education, and higher education, in particular, as proven, are directly related to the advanced educational standard in the conceptual and theoretical outline which these trends are meant to find their optimum expression in terms of the process of modernization of the national system of higher education.

It is shown that the spatial structure of the world of education embodies the territorial and statistical ratio in the development of the national system of each country, some regions and continents, the global interaction between the education systems of the individual countries and regions. For the world educational space, characterized by dynamism, internationalism and the different density of the connections.

Key words: *educational space, models of education, the national system of education, UNESCO education development strategy.*

УДК 656.835.11(477)"1917/1920"(045)

С. Є. Орехова

ЮВІЛЕЙ ПОШТОВИХ МАРОК-ГРОШЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ (ОСОБЛИВОСТІ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ)

У статті проаналізовано особливості діяльності української пошти за часів революційних змагань 1917-1920-х рр. Досліджено процес становлення, особливості розвитку та функціонування поштового зв'язку як галузі народного господарства в період існування національно-демократичних урядів, коли сформувалася національна монетарна система, у складі якої чільне місце посіли марки як атрибут поштового зв'язку. Розглянуто роль поштового зв'язку як елементу державності кожної країни світу.

Ключові слова: *поштові марки, марки-гроші, монетарна політика, поштовий зв'язок, революційні змагання, філателія.*

Історія української пошти різнопланова: існує багато епохальних, привабливих та маловивчених сторінок. Ось і сьогодні українська пошта зазнає значних змін, які ще будуть вимагати вагомих досліджень, проте все це ще попереду. Наразі головним є фіксація подій; аналізувати й давати оцінку їм буде нове покоління дослідників (вчених, філателістів та інших зацікавлених осіб). Поки що розглянемо події 1917–1920 рр. минулого століття.

Невеликим за тривалістю, але визначальним за змістом є період революційних змагань 1917–1920 рр., під час якого істотно активізувалися та набули особливого значення державотворчі процеси. У січні 1919 р. з утворенням Української Народної Республіки та Західноукраїнської Республіки була реалізована ідея соборності українських земель, закріплена Актом Злуки. Тоді ж були проголошені і здійснені певні соціально-економічні перетворення: ліквідоване поміщицьке землеволодіння, земля передана селянам, відбувалося реформування промисловості. Революція сприяла